

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jarmily Kolářové a soudkyň JUDr. Radmily Baďurové a JUDr. Lenky Severové ve věci žalobce , r.č. , bytem , zast. JUDr. Radimem Vícherkem, advokátem se sídlem v Ostravě, Masná 8, proti žalovaným 1. , r.č. , 2. , r.č. , oba bytem , oba zast. JUDr. Darinou Šustkovou, advokátkou se sídlem v Novém Jičíně, Divadelní 9, o zaplacení částky ve výši 76.400,- Kč a částky 155.694,- Kč, o odvolání žalobce a žalovaných do rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 4.9.2003, č.j. 12C 55/2003 – 67, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 1.4.2004, č.j. 12C 55/2003 – 92,

t a k t o :

- I. Rozsudek okresního soudu se v napadené části, t.j. v odstavci II. a V. výroku, **potvrzuje.**

II. V odstavci III. výroku se rozsudek **mění takto:**

Žalovaní **jsou povinni zaplatit** žalobci společně a nerozdílně 10% úrok z prodlení z částky 76.400,- Kč od 13.9.2002 do zaplacení, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Žalovaní **jsou povinni zaplatit** žalobci společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 45.313,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

IV. Žalovaní **jsou povinni zaplatit** žalobci společně a nerozdílně náklady odvolacího řízení v částce 74.060,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám jeho zástupce.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zastavil řízení ohledně částky ve výši 35.648,50 Kč. Žalované zavázal společně a nerozdílně zaplatit žalobci částku ve výši 196.445,50 Kč, dále smluvní pokutu ve výši 0,05% denně z částky 76.400,- Kč od 15.9.2002 do zaplacení a náklady řízení ve výši 36.124,- Kč, a to vše do tří dnů od právní moci svého rozsudku. Žalobu v části, ve které se žalobce domáhal přiznání 10% úroku z prodlení z částky 76.400,- Kč, zamítl.

Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že účastníci dne 30.11.1998 uzavřeli smlouvu o půjčce, na základě které půjčil žalobce žalovaným částku ve výši 382.000,- Kč. Žalovaní se zavázali půjčenou částku vrátit do 30.11.1999. Dále si účastníci sjednali smluvní úrok ve výši 5,5% měsíčně splatný každého 30. dne v měsíci. Pro případ prodlení se splátkou úroku nebo celkové úhrady byla mezi účastníky sjednána smluvní pokuta ve výši 0,5 % denně za každý den prodlení. Dále soud I. stupně vzal za prokázáno, že stejného dne byla uzavřena zástavní smlouva k nemovitostem žalovaných k zajištění pohledávky žalobce ve výši 382.000,- Kč. Nemovitosti žalovaných se staly rovněž předmětem kupní smlouvy uzavřené mezi žalovanými zastoupenými na základě plné moci žalobcem a Rozsudkem Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 17.10.2002 bylo určeno, že žalovaní jsou nadále vlastníky předmětných nemovitostí, když kupní smlouva byla shledána neplatnou.

Na základě těchto zjištění dospěl soud I. stupně k závěru, že žaloba byla v převážné míře podána důvodně. Procesní obranu žalovaných, že smlouvu uzavřeli v tísní za nápadně nevýhodných podmínek, shledal naopak nedůvodnou. Ze strany žalovaných nešlo o žádnou nouzi, nýbrž o snahu profitovat na mezinárodní kamionové dopravě. Dále poukázal na to, že text smlouvy je jasný, svým obsahem nic netají a nevzbuzuje žádný dvojitý výklad, byť je z ní patrný vyšší než obvyklý úrok. Smlouvu nelze posoudit jako smlouvu lichevní a tudíž neplatnou. Z těchto důvodů soud I. stupně žalobu vyjma 10% úroku z prodlení z částky 76.400,- Kč od 13.9.2002 do zaplacení.

Proti tomuto rozhodnutí podali odvolání jak žalobce, tak žalovaní.

Odvolání žalobce směřovalo do odstavce III. výroku rozsudku soudu I. stupně, kterým byl zamítnut 10% úrok z prodlení z částky 76.400,- Kč. Žalobce nesouhlasil se závěrem soudu I. stupně, že úrok je požadován z úroku, neboť částka 76.400,- Kč představuje jistinu. Dále nesouhlasil s nákladovým výrokem a soudem I. stupně vyčísleným neúspěchem žalobce ve věci. Z těchto důvodů navrhoval, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že žalobci bude přiznán požadovaný úrok z prodlení a náklady řízení v plné výši.

Žalovaní ve svém odvolání, které směřovalo do odstavce II. a IV. výroku rozsudku, poukazovali na to, že ujednání o smluvním úroku a zejména o smluvní pokutě jsou neplatná pro rozpor s dobrými mravy a naplňují skutkovou podstatu trestného činu lichvy. V době uzavření smlouvy byla žalovaná bez práce a tak práce žalovaného byla jediným zdrojem obživy pro čtyřčlennou rodinu. Žalovaní tak uzavřeli smlouvu za nápadně nevýhodných podmínek a v tísní. Žalovaný, pokud si chtěl udržet práci, byl nucen si obstarat nové nákladní vozidlo. Žalovaní pak splátky, které zaplatili na smluvní úrok, započítali na jistinu a po době splatnosti uhradili další částku 127.880,-Kč. Současně uhradili žalobci 10% úrok z prodlení ve výši 35.648,50 Kč. Proto navrhovali, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že žaloba žalobce bude v celém rozsahu zamítnuta.

O odvoláních účastníků rozhodl odvolací soud svým rozsudkem ze dne 7.9.2004, č.j. 42Co 326/2004 – 111 tak, že rozsudek soudu I. stupně v odst. III. výroku potvrdil, v dalších částech, t.j. v odstavci II. a V. výroku změnil tak, že žalobu zamítl. Tento rozsudek byl k dovolání žalobce zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu v Brně ze dne 27.2.2007, č.j. 33 Odo 236/2005 – 133. Ve svém zrušujícím rozhodnutí vyslovil dovolací soud právní názor, že smluvní pokuta ve výši 0,5% denně za každý den prodlení je přiměřená a toto ujednání není neplatné pro rozpor s dobrými mravy. Za nepřiměřený smluvní úrok lze považovat úrok sjednaný ve výši, která podstatě převyšuje úrokovou míru v době jeho sjednání obvyklou, stanovenou zejména s přihlédnutím k nejvyšším úrokovým sazbám uplatňovaným bankami při sjednávání úvěrů nebo půjček. Za nepřiměřený úrok z půjček mezi občany nemusí být nepřiměřený ani úrok v závislosti na okolnosti případu, který je dvojnásobkem či trojnásobkem úrokové míry peněžních ústavů.

Z podnětu podaného odvolání přezkoumal odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v napadené části, tj. v odstavci II. , III. a V. výroku ve výroku souvisejícím o nákladech řízení a dospěl k závěru, že důvodné je toliko odvolání žalobce.

Odvolací soud skutková zjištění soudu I. stupně ohledně existence smlouvy o půjčce, podmínkách splatnosti, vedlejších ujednání a úhradách poskytnutých žalovanými jako správná přejímá. Soud I. stupně při dokazování potupoval v souladu s procesními předpisy, z provedených důkazů vyvodil logická zjištění odpovídající ustanovení § 132 o.s.ř. Skutková zjištění soudu I. stupně doplnil odvolací soud o vlastní zjištění plynoucí z dokazování před odvolacím soudem.

Z periodického výpisu z Komerční banky Nový Jičín odvolací soud zjistil, že dne 11.9.2002 poukázali žalovaní žalobci 127.880,- Kč.

Ze zpráv peněžních ústavů odvolací soud dále zjistil, že úroková sazba Komerční banky u krátkodobých úvěrů činila v roce 1998 14,93%, u ČSOB 13,50%. Česká spořitelna poskytovala úvěry s úrokovou sazbou 14 %, u hotovostních úvěrů činila úroková sazba od 1.11.1998 15,50% ročně.

Na základě takto doplněného dokazování učinil odvolací soud tento závěr o skutkové stavu:

Dne 30.11.19987 účastníci uzavřeli smlouvu o půjčce na částku 382 000 - Kč která

mírou rizika. Smluvní úrok pohybující se okolo čtyřnásobku úrokové míry peněžních ústavů s ohledem na výše uvedené nelze považovat za extrémně neadekvátní natolik, aby přivodil neplatnost ujednání o smluvním úroku, nýbrž odráží celkovou situaci žalovaných v době sjednávání smlouvy o půjčce. Pokud žalovaní zaplatili žalobci 382.000,- Kč a žalobce z tohoto plnění započel částku 76.400,- Kč na smluvní úrok po jednostranném snížení ve výši 20% ročně, dluží tak na jistinu částku 76.400,- Kč. Protože jsou žalovaní se svým plněním v prodlení, vznikl žalobci nárok na zaplacení úroku z prodlení ve výši 10% ročně z dlužné částky. Výše požadovaných úroků z prodlení odpovídá dvojnásobku diskontní sazby ČNB ke dni vzniku prodlení, t.j. 1.12.1999. Výše úroku byla v žalobě kapitalizována s přihlédnutím k platbám žalovaných za období od 1.1.2000 do 12.9.2002 na částku 55.192,- Kč a v průběhu řízení byla snížena o platbu žalovaných ve výši 35.648,50 Kč. K úhradě tak zůstává dlužný úrok z prodlení ve výši 19.543,50 Kč za dobu od 1.1.2000 do 12.9.2002 a od 13.29.2002 do zaplacení ve výši 10% z částky 76.400,- Kč.

Vznik nároku na zaplacení smluvní pokuty a její výše je zcela odvislá od platební kázně dlužníků, neboť nárok na její zaplacení vzniká v souvislosti s neplněním povinností dlužníka a slouží k zabezpečení věřitele proti případným škodám, které by mu mohly nesplněním zajištěné povinnosti vzniknout. V řízení bylo nesporné, že žalovaní své povinnosti zaplatit dluh ve stanovené částce a době nedostáli (ke dni rozhodnutí odvolacího soudu dlužili na jistinu 76.400,- Kč). Žalobci tak vznikl nárok na zaplacení smluvní pokuty ve výši vyčíslené v žalobě, t.j. 100.502,- Kč a od 13.9.2002 do zaplacení ve výši 0,05% denně z dlužné částky, když žalobce v tomto řízení svůj nárok na smluvní pokutu jednostranně snížil z původně sjednané smluvní pokuty ve výši 0,5 % denně.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v odstavci II. a V. výroku ohledně částky 196.445.50 Kč představující nedoplatek na jistinu ve výši 76.400,- Kč, kapitalizovaný úrok z prodlení ve výši 19.546,50 Kč a kapitalizovanou smluvní pokutu ve výši 100.502,- Kč a smluvní pokuty ve výši 0,05% denně z dlužné jistiny ve výši 76.400,- Kč jako věcně správný dle § 219 o.s.ř. potvrdil, když řízení, které rozhodnutí soudu I. stupně předcházelo, netrpělo žádnou vadou, která by měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, nebo vadou zmatečnosti.

V další napadené části, t.j. v odstavci III. výroku ohledně 10% úroku z prodlení, odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil tak (§ 220 o.s.ř.), že žalobci tento úrok přiznal, neboť žalobci se svým plněním jsou v prodlení (§ 517 o.z.) a výše požadovaného úroku odpovídá dvojnásobku diskontní sazby platné k prvnímu dni prodlení.

Dle § 224 odst.2 o.s.ř. rozhodoval odvolací soud nově o nákladech řízení. Před soudem I. stupně po změně provedené odvolacím soudem vznikl žalobci dle § 142 odst. 1 o.s.ř. nárok na náklady řízení v plné výši. Náklady řízení žalobce tvoří náklady na zaplacený soudní poplatek v celkové výši 7.860,- Kč (1. platba 7.080,- Kč, 2. platba 780,- Kč), dále náklady na zastupování advokátem, a to odměna advokáta dle § 3 bodu 5 vyhl. 484/2000Sb. ve výši 34.990,- Kč (z punkta 232.094,- Kč), náhrada hotových výdajů (§ 13 vyhl. 177/96 Sb.) za pět úkonů právní služby ve výši

375,- Kč ,cestovné osobním automobilem ve výši 1.788,- Kč (při ujeté vzdálenosti 300 km, ceně paliva 25,10 Kč a průměrné spotřebě 10,2 l/100km), a dále ztráta času za 6 půlhodin po 50,- Kč, t.j. 300,- Kč. Celkem náklady řízení žalobce před soudem I. stupně činí 45.313,- Kč.

V prvním odvolacím řízení vznikl žalobci nárok na náhradu nákladu ve výši 34.720,- Kč. Tyto náklady řízení tvoří zaplacený soudní poplatek ve výši 600,- Kč, náklady na zastoupení advokátem ve výši 33.970,- Kč (z punkta 196.445,50 Kč), náhrada hotových výdajů za dva úkony právní služby ve výši 150,- Kč. V dovolacím řízení činí náklady žalobce 22.060,- Kč a jsou tvořeny zaplaceným soudním poplatkem ve výši 5.000,- Kč a dále odměnou advokáta za jeden úkon právní služby, t.j. odměnou advokáta ve výši 16.985,- Kč (polovina z 33.970,- Kč) a částkou 75,- Kč na náhradě hotových výdajů. V druhém odvolacím řízení činí náklady řízení 17.285,- Kč a jsou tvořeny náklady na zastupování advokátem za jeden úkon právní služby učiněný po 1.9.2006. Odměna advokáta činí po snížení na polovinu (§ 18 vyhl.č. 484/2000 Sb.) 16.985,- Kč a náhrada hotových výdajů 300,- Kč. Celkem náklady odvolacího řízení žalobce činí 74.060,- Kč.

Náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů jsou žalovaní povinni zaplatit společně a nerozdílně ve lhůtě tří dnů k rukám advokáta žalobce (§ 160 odst.1, § 149 odst.1 o.s.ř.)

POUČENÍ: Proti odstavci II. výroku tohoto rozhodnutí **je možno podat dovolání** k Nejvyššímu soudu v Brně, a to do dvou měsíců ode dne jeho doručení prostřednictvím Okresního soudu v Novém Jičíně, písemně, dvojmo.

Proti odstavci I. výroku tohoto rozhodnutí **není dovolání přípustné**, ledaže na základě dovolání podaného k Nejvyššímu soudu v Brně ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu, prostřednictvím Okresního soudu v Novém Jičíně, dospěje dovolací soud k závěru, že napadené dovolání má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

V Ostravě dne 23.8.2007

Za správnost vyhotovení:
Eva Gergisáková

JUDr. Jarmila Kolářová, v.r.
předsedkyně senátu